

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента **ШЕВЕЛЯ Бориса Олександровича** на дисертацію **ЧЖАН Бо** тему: «Підготовка майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки», подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність обраної теми дослідження. Актуальність дисертаційного дослідження Чжан Бо не викликає сумніву, оскільки сьогодні важливою є якісна підготовка фахівців для обслуговування автомобілів у зв'язку із стрімким розвитком світового автопрому та торгівельних відносин. Нині автомобільний транспорт в усіх країнах є одним із основних засобів пересування населення та перевезення вантажів. Варто вказати, що актуальність дослідження процесів підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах не тільки пов'язана із розвитком відповідної галузі Китаю, а ще є надзвичайно стає актуальною через масовий перехід до випуску і використання електромобілів, інтегрованих розумних системи та засобів, які змушують фахівців переорієнтовуватися у застосуванні методів діагностування, огляду та ремонту. Така ситуація стала в основі цілеспрямованих змін у професійній освіті Китаю, результати яких відобразилися у соціальному та економічному розвитку країни, що наразі є цікавим для української освіти і економіки, і вимагає спеціальних наукових досліджень таких процесів. Отже, дисертація спрямована на вирішення цієї проблеми і полягає у встановленні організаційних і дидактичних особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР та визначення шляхів імплементації прогресивних елементів професійної підготовки в освітню практику України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано у межах науково-дослідної роботи кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів та природокористування України за темою «Теоретико-методичні основи навчально-виховної роботи у природоохоронних та аграрних вищих навчальних закладах» (номер державної реєстрації 0115U003561).

До найсуттєвіших наукових результатів, які містяться в дисертації, варто віднести те, що в ній вперше встановлено організаційні і дидактичні особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР та визначено шляхи імплементації прогресивних елементів професійної підготовки в освітню практику України.

По-перше, з нашої точки зору, науково цінним є те, що дисертантом уперше було визначено, виявлено і обґрунтовано провідні особливості професійної підготовки фахівців

з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР, виділено особливості формування змісту професійної підготовки фахівців зі спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» та організаційні особливості професійної їх підготовки у вищих професійних коледжах КНР, визначено сучасні тенденції підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності «Автомобільний транспорт» в Україні, встановлено спільні й відмінні елементи професійної підготовки фахівців у двох країнах, розроблено модель реалізації шляхів імплементації прогресивного в освітню практику нашої держави.

По-друге, автором схарактеризовано структуру, зміст та організацію професійної підготовки фахівців зі спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» у вищих професійних коледжах КНР.

По-третє, на нашу думку, ваговим науковим результатом є уточнення автором сутності поняття «професійна підготовка фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР».

По-четверте, дисертантом сформульовано шляхи імплементації прогресивних елементів професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР в освітню практику України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні, опублікованих працях. Високий ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і результатів наукового пошуку в дисертації Чжан Бо забезпечується обґрунтуванням у роботі наукового апарату дослідження та логікою його кваліфікованого представлення, що повністю відображає сутність і змістове наповнення обґрунтованих понять та в загальному розумінні дозволяє цілісно уявити авторське бачення вирішення поставленого завдання, його алгоритм, інструментарій, способи представлення отриманих результатів та репрезентативність джерельної бази. Підтвердженням достовірності й результативності проведеного дослідження слугують використані автором комплекс методів дослідження, зокрема, теоретичних, емпіричних та статистичних.

Особливу вагомість представляє наукова новизна та практичне значення даного дослідження. Запропоновані автором теоретичні положення, практичні розробки та рекомендації стали в основі вирішення такої актуальної проблеми. Тож маємо підстави стверджувати, що основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто, характеризуються науковою новизною, що описані в переліку здобутків, отриманих уперше. Зміст дисертації свідчить про ґрунтовне опрацювання дослідником обраної

проблеми, творче застосування методів дослідження, що й стало в основі досягнення поставленої мети і вирішення конкретних теоретичних і прикладних завдань.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів полягає у: виділенні та обґрунтовані провідних особливостей професійної підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР, особливостей формування змісту професійної підготовки фахівців зі спеціальності 500211 «Технологія огляду та технічного обслуговування автомобілів» та організаційних особливостей професійної їх підготовки у вищих професійних коледжах КНР; визначенні сучасних тенденцій підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності «Автомобільний транспорт» в Україні; встановленні спільних й відмінних елементів професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР та фахових молодших бакалаврів з автомобільного транспорту в Україні; розробленні моделі реалізації шляхів імплементації прогресивного досвіду професійної підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР в освітню практику України. Результати дослідження можуть бути використані: для модернізації професійної підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності J8 «Автомобільний транспорт» в Україні у межах розроблення нормативно-правових документів та методичного забезпечення, в теоретичних і експериментальних дослідженнях з теорії і методики фахової передвищої освіти; у практичній освітній діяльності викладачів спеціальності «Автомобільний транспорт» закладів фахової передвищої освіти, а також для підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих наукових працях. Основні положення та результати дослідження висвітлено в 11 наукових працях, з яких 4 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових виданнях України, стаття у науковому виданні іншої держави, 6 тез наукових доповідей.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Дисертація чітко структурована, складається з анотацій українською та англійською мовами, списку публікацій здобувача, вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (221 найменування у трьох розділах), додатків. Загальний обсяг дисертації становить 299 сторінок та містить 31 таблиць і 4 рисунки.

Структура дисертації є чіткою, вона відповідає меті та завданням дослідження, виклад матеріалу представлений логічно. У вступі здобувачем висвітлено апарат дослідження: обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано мету і завдання, визначено інструментарій наукового пошуку. Належним чином розкрито наукову новизну отриманих результатів та їх теоретико-практичне значення для педагогічної науки і практики.

Відображено відомості про апробацію, впровадження результатів дослідження та їх висвітлення в наукових публікаціях за темою дисертації, охарактеризовано структурні компоненти роботи.

У першому розділі на основі комплексного аналізу державних нормативно-правових документів, наукових, науково-методичних та інформаційно-аналітичних публікацій автор висвітлює теорію і практику підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах у КНР, у якій дає узагальнену характеристику такої підготовки як науковій проблемі, визначає її місце та завдання у системі професійної освіти, характеризує тенденції і перспективи розвитку цієї підготовки у вищих професійних коледжах КНР. На основі аналізу та синтезу автором встановлено, що сьогодні підготовка фахівців для автомобільного транспорту є актуальним суспільним завданням КНР, стратегія уряду якої спрямована на розвиток усіх галузей економіки та підвищення якості підготовки фахівців з метою отримання світових передових позицій на світових ринках. Дисертантом уточнено сутність понятійно-категоріального апарату дослідження, а саме зміст понять «професійна підготовка фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР».

Другий розділ дисертаційного дослідження присвячено визначенню організаційно-змістових засад підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР. Автор визначає напрями вдосконалення такої підготовки, виділяє особливості змісту та організації освітнього процесу, у яких виділяє сильні сторони таких процесів, які зорієнтовані за сучасні світові завдання у підготовці фахівців та розвиток державної економіки.

Практичний аспект отриманих результатів дисертаційного дослідження, що представлені у другому розділі, полягає у висвітленні результатів детального вивчення змісту професійної підготовки, структури та методики навчання. Заслуговує на схвальну оцінку те, що у роботі представлено результати дослідження структури змісту професійної підготовки таких фахівців у КНР та засади його формування. Дослідник характеризує зміст як блочно-модульний конструкт, що спирається на державні й міжнародні стандарти та інтегрує теорію з практикою через імітаційне виробниче середовище та кейси, поєднує профільне навчання на спільній змістовій платформі та впроваджує систему сертифікації «1+X» для забезпечення інноваційної спрямованості та успішного працевлаштування випускників.

Також заслуговують на увагу представлені результати вивчення особливостей організація освітнього процесу в КНР, у яких автор виокремлює те, що вони базується на системній інтеграції теорії й практики в імітаційному виробничому середовищі із застосуванням сучасних матеріально-технічних ресурсів, реалізують моделі

цілеспрямованого навчання на замовлення роботодавців, індивідуально-групової навчальної роботи, активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти через застосування інтерактивних та проблемних освітніх технологій.

У третьому розділі дисертаційного дослідження представлено перспективи використання досвіду професійної підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів КНР в освітній практиці України, зокрема, подана узагальнена характеристика професійної підготовки фахових молодших бакалаврів з автомобільного транспорту в Україні, висвітлений порівняльний аналіз підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах в КНР та автомобільного транспорту України, обґрунтовано шляхи імплементації прогресивного досвіду КНР в освітню практику України.

Для досягнення поставленої мети дисертантом вивчено практику підготовки фахівців з автомобільного транспорту в Україні, на основі чого визначено сучасні тенденції у підготовці фахових молодших бакалаврів з автомобільного транспорту в Україні та встановлено перспективні сторони для покращення освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти. Визначено критерії порівняння професійної підготовки двох країн. На основі проведеного компаративного аналізу професійної підготовки фахівців в Україні та КНР здобувачем встановлено спільні й відмінні елементи освітніх процесів.

Заслужують на особливу увагу розроблені автором етапи імплементації прогресивних елементів освітньої практики КНР у професійну підготовку фахових молодших бакалаврів зі спеціальності J8 «Автомобільний транспорт» в Україні, які реалізують авторську стратегію системної поетапної роботи, що полягають у першочерговій спеціальній модернізації професійної підготовки, цілеспрямованій і організаційно-управлінській діяльності із забезпеченням гнучкості та адаптивності освітньої системи до сучасних потреб та змін, організації контролю за результатами професійної підготовки. Шляхи імплементації прогресивних елементів освітньої практики КНР у професійну підготовку в Україні автор пропонує реалізувати на чотирьох рівнях: загальнодержавному, закладів фахової передвищої освіти, галузі автомобільного транспорту та особистісному. Основною прикладною розробкою розділу є авторська модель реалізації шляхів імплементації.

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Аналіз тексту дисертації дає підстави зробити висновок про дотримання здобувачем загальних вимог академічної доброчесності. В основному тексті автором оформлено покликання на використані джерела. Представлена анотація відображає поетапність вирішення мети і завдань дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, вважаємо за необхідне, в контексті наукової дискусії, висловити деякі зауваження:

1. У цілому позитивно відмічаючи оригінальність, теоретичне і практичне значення роботи, вважаємо, що у науковій новизні, здобувачу слід чітко виділити авторське трактування поняття «професійна підготовка фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР», що дозволить конкретизувати увагу на внеску дослідження у розвиток понятійно-категоріального апарату педагогічної науки.

2. У підрозділі 2.1 дисертації описано проблемні питання та напрями вдосконалення професійної підготовки фахівців з автомобільної галузі у вищих професійних коледжах КНР. На нашу думку, дисертанту слід було деякі з них більш детально описати з метою подальшого їх урахування під час імплементації (с. 91–99).

3. Аналізуючи стан дослідження проблеми підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР, дисертант демонструє належну обізнаність з існуючими дослідженнями та публікаціями різних авторів у відповідному напрямі, чітко і логічно обґрунтовує власні дефініції, але не дуже переконливо виглядають його коментарі та позиція щодо дискусії вчених стосовно ефективності впровадженої у останні роки системи сертифікації випускників за моделлю «1+X» (с. 100–104).

4. У дисертації, на нашу думку, доцільно оптимізувати структуру дефініцій, що стосується узагальнення ключових особливостей формування змісту та організації професійної підготовки, шляхом скорочення надмірно розгорнутих конструкцій, що сприятиме більшій чіткості та науковій лаконічності їх формулювання (с. 131–134, 159–162).

5. Відзначаємо надзвичайну цінність представлених дисертантом матеріалів у додатках, проте, вважаємо, що окремі із них варто було б скоротити, зокрема, фрагменти освітньої програми підготовки зі спеціальності «Технології огляду та технічного обслуговування автомобілів» (с. 268–292).

Висловлені зауваження мають, здебільшого, характер побажань і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, якій притаманні наукова новизна, високий теоретичний рівень, практична значущість, глибина і послідовність наукових підходів та не знижують загального позитивного враження від досягнутих наукових результатів.

Висновок. Аналіз дисертації, анотацій та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація на тему: «Підготовка майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської

Народної Республіки» є самостійним, завершеним дослідженням, має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для педагогічної науки і практики. Вважаємо, що дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (зі змінами), а її автор Чжан Бо заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Офіційний опонент доцент кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, кандидат педагогічних наук, доцент Борис ШЕВЕЛЬ